

ladt for sin vedvarende Afhængighed af den; og efterhaanden som det fortrinsvis var bleven Barndomsindtrykkene, der nærede og formede hans Følelsesliv, havde hans Forhold til den antaget en halv religiøs Karakter. Fra Berlin og Tyrol, fra Rom og København havde hans Tanker gjort Pilgrimsfarter til denne Afkrog af Verden, hvor hans Skæbnes Traade løb sammen og tabte sig i Evigheden. Den lille Engby ved Foden af de høje Banker var for ham bleven Verdens Indgang og Udgang, hvorigennem Vejen gik tilbage til alle Tings Ophav.

Alligevel var det i Begyndelsen med nogen Tøven, han havde begivet sig ud i Byen for at op-søge de kendte Steder. Navnlig kunde han længe ikke overvinde en vis Sky for den Sidegade, hvor Præstegaarden laa. Trods al hans gode Vilje til at ydmyge sig havde Fortiden endnu for megen Magt over ham. Han kunde ikke komme bort fra den Række mørke Erindringer, der knyttede sig til den store, skumle Bygning med den mærkelige Fængselsport. Heller ikke ude paa Kirkegaarden ved Forældrenes Grave vilde den rette, sonlige Taknemlighedsfølelse rigtig gribe ham. Ved Synet af den høje Mindesten, som Menigheden havde ladet sætte paa Faderens Grav, rørte der sig endog en sidste Rest af den gamle Modsigelsesaand i ham.

Der var ikke just Tale om, at han længer gjorde andre end sig selv ansvarlig for de Skygger, der fra Barndomstiden havde strakt sig ud over hans Liv; men han kunde dog ikke lade være med at tænke paa, hvordan meget kunde være blevet anderledes for ham, dersom hans Fader og Moder havde været mindre hildede i deres Tids Fordomme — ogsaa i det religiøse. Han kunde jo sikkert have været sparet for mangan Forvildelse og mangt et